

32004L0048

30.4.2004

EUROOPA LIIDU TEATAJA

L 157/45

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV 2004/48/EÜ,
29. aprill 2004,
intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta
(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 95,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvamust, ⁽¹⁾

pärast konsulteerimist regioonide komiteega,

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras ⁽²⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) Siseturu väljakujundamine nõuab liikumisvabaduse piirangute ning konkurentsimoonutuste kaotamist, luues keskkonna, mis toetab uuendusi ja investeringuid. Sellega seoses on intellektuaalomandi kaitse oluline osa siseturu edukuse saavutamisel. Intellektuaalomandi kaitse on tähtis mitte ainult innovaativsuse ning loometegevuse edendamiseks, vaid ka tööhõive soodustamiseks ning konkurentsivõime parandamiseks.
- (2) Intellektuaalomandi kaitse peaks võimaldama leiutajal või autoril saada oma leiutiselt või loomingult seaduslikku tulu. Lisaks peaks see võimaldama loomingut, ideede ja oskusteabe võimalikult laia levikut. Samal ajal ei tohiks see pärssida sõnavabadust, vaba teabelevi või isikuandmete kaitset, sealhulgas Internetis.
- (3) Intellektuaalomandi õiguste tõhusate jõustamismeetmeteta tõrjutakse uuendusi ja loometegevust ning investeringud vähenevad. Seega on vaja tagada ühenduses intellektuaalomandi materiaalõiguse, mis on käesoleval ajal *acquis communautaire*'i ulatuslik osa, tõhus rakendamine. Selles suhtes on intellektuaalomandi õiguste jõustamine siseturu arenemiseks esmatähtis.
- (4) Rahvusvahelisel tasandil seob kõiki liikmesriike ja ühendust ennast nende pädevusse kuuluvate küsimustega intellektuaalomandi õiguste kaubanduspektide leping (TRIPS-leping), mis on heaks kiidetud nõukogu otsusega

94/800/EÜ ⁽³⁾ osana Uruguay voozu mitmepoolsetest kaubanduslääbirääkimistest ning sõlmitud Maailma Kaubandusorganisatsiooni raamistikus.

- (5) TRIPS-leping sisaldab eraldi sätteid intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta, mis on ühtsete standarditena kohaldatavad rahvusvahelisel tasandil ning on rakendatud kõigis liikmesriikides. Direktiiv ei mõjuta liikmesriikide rahvusvahelisi kohustusi, kaasa arvatud TRIPS-lepinguga seonduvaid kohustusi.
- (6) On veel rahvusvahelisi konventsioone, mille osalisteks on kõik liikmesriigid ning mis ühtlasi sisaldavad sätteid intellektuaalomandi õiguste jõustamiseks. Nende hulgas on tööstusomandi kaitse Pariisi konventsioon, Berni kirjandus- ja kunstiteoste konventsioon ning teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse Rooma konventsioon.
- (7) Komisjoni selles küsimuses peetud konsultatsioonidest selgub, et vaatamata TRIPS-lepingule on liikmesriikides intellektuaalomandi õiguste jõustamise vahendites siiski suuri erinevusi. Näiteks ajutiste meetmete rakendamise kord, mida kasutatakse eriti tõendite säilitamisel ja kahjutasu arvestamisel, või kohtulike tõkendite rakendamise kord varieerub liikmesriigiti märkimisväärselt. Mõnes liikmesriigis puuduvad meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid, nagu näiteks õigus teabele ja õigusi rikkuva kauba turuletoomise tagasivõtmise õigus rikkujale.
- (8) Erinevused liikmesriikide intellektuaalomandi õiguste jõustamisvahendite süsteemide vahel toovad kahju siseturu nõuetekohasele tegutsemisele ning on võimatu tagada, et intellektuaalomandi õigused ühenduses tervikuna on samaväärsel tasemel kaitstud. Selline olukord ei soodusta vaba liikumist siseturul ega loo tervet konkurentsi edendavat keskkonda.

⁽¹⁾ ELT C 32, 5.2.2004, lk 15.

⁽²⁾ Euroopa Parlamendi 9. märtsi 2004. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja nõukogu 26. aprilli 2004. aasta otsus.

⁽³⁾ EÜT L 336, 23.12.1994, lk 1.

- (9) Praegused erinevused viivad samuti intellektuaalomandi materiaalõiguse nõrgenemiseni ning siseturu killustumiseni sellel alal. See põhjustab siseturu äriühingukondades kindlustunde langemise ning sellest tingitud investeringute vähenemise uuendustesse ja loometegevusse. Intellektuaalomandi õiguste rikkumised on järjest enam seotud organiseeritud kuritegevusega. Interneti üha laienev kasutamine võimaldab piraatkoopiade viivitamatut ülemaailmset levitamist. Intellektuaalomandi materiaalõiguse tõhus jõustamine tuleks tagada ühenduse tasemel erimeetmetega. Liikmesriikide õigusaktide ühtlustamine sel alal on seega oluline eeltingimus siseturu nõuetekohasele toimimisele.
- (10) Käesoleva direktiivi eesmärk on ühtlustada liikmesriikide seadustikke, et tagada siseturul kõrge, võrdväärne ning ühetaoline kaitsetase.
- (11) Käesoleva direktiivi eesmärk ei ole kehtestada tsiviil- ja äriasjade õigusala koostöö, jurisdiktsiooni, otsuste tunnustamise ja jõustamise kooskõlastatud juhiseid või tegeleda kohaldatavate seadustega. Ühenduse vahendid kõnealuste küsimuste reguleerimiseks on olemas ning põhimõtteliselt on need võrdselt rakendatavad ka intellektuaalomandi puhul.
- (12) Käesolev direktiiv ei mõjuta konkurentsieskirjade rakendamist, eriti asutamislepingu artikleid 81 ja 82. Käesolevas direktiivis sätestatud meetmeid ei tohi kasutada konkurentsi piiramiseks ebasobival viisil, mis on vastuolus asutamislepinguga.
- (13) Käesoleva direktiivi rakendusvaldkond tuleb defineerida võimalikult laialt, et see kataks kõik intellektuaalomandi õigused, mis hõlmavad ühenduse selle valdkonna sätteid ja/või vastavate liikmesriikide siseriiklike seadusi. Kõnealune nõue ei mõjuta võimalust, et seda soovivad liikmesriigid võivad laiendada käesoleva direktiivi sätteid siseriiklikel põhjustel, lisades punkte ebaausa konkurentsi, sealhulgas piraatkoopiade või sarnase tegevuse kohta.
- (14) Artikli 6 lõikes 2, artikli 8 lõikes 1 ja artikli 9 lõikes 2 sätestatud meetmeid kohaldatakse vaid kommertseesmärkidel toime pandud tegude suhtes. Seda tehakse, piiramata liikmesriikide võimalust kohaldada neid sätteid ka muude tegude puhul. Kommertseesmärkidel toime pandud teod on teod, mille eesmärgiks on otsene või kaudne majanduslik või kaubanduslik tulu. Üldjuhul välistatakse teod, mille on toime pannud heausksed lõpptarbijad.
- (15) Käesolev direktiiv ei mõjuta intellektuaalomandi materiaalõigust, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiivi 95/46/EÜ üksikisiku kaitse kohta seoses isikuandmete töötlemise ja nende andmete vaba liikumisega, ⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 1999. aasta direktiivi 1999/93/EÜ elektroonilise allkirja ühenduse raamistiku kohta ⁽²⁾ ega Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta direktiivi 2000/31/EÜ infoühiskonna teenuste teatud õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul. ⁽³⁾
- (16) Käesoleva direktiivi sätteid ei tohiks piirata teatud õiguste jõustamist käsitlevaid sätteid ning erandeid autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kohta, mida reguleerivad ühenduse õigusaktid, ning eriti neid, mis on esitatud nõukogu 14. mai 1991. aasta direktiivis 91/250/EÜ arvutiprogrammide seadusliku kaitse kohta ⁽⁴⁾ ja Euroopa parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivis 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatud aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas. ⁽⁵⁾
- (17) Käesolevas direktiivis sätestatud meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid peavad iga kohtuasja korral olema piiritletud viisil, mis võtab arvesse vastava kohtuasja eripära, sealhulgas iga intellektuaalomandi õiguse iseärasused ja rikkumise tahtliku või tahtmatu iseloomu.
- (18) Isikud, kellel on õigus nõuda kõnealuste meetmete, menetluste ja õiguskaitsevahendite rakendamist, peaksid olema mitte ainult õiguste valdajad, vaid neil peab olema otsene huvi ja seaduslik alus kooskõlas kohaldatava seadusega ja lubatud piires, mis võib hõlmata vastavate õiguste haldamise või kollektiivsete ja isiklike huvide kaitsmise eest vastutavaid kutseorganisatsioone.
- (19) Kuna autoriõigus eksisteerib teose loomise tõttu ning ei vaja formaalset registreerimist, on asjakohane vastu võtta Berni konventsiooni artikli 15 eeskiri, mis kehtestab eelduse, et kirjandus- või kunstiteose autoriks loetakse isikut siis, kui teosel on tema nimi. Sarnane eeldus kehtib autoriõigusega kaasnevatele õigustele, sest sageli otsib just sellega kaasneva õiguse omanik, näiteks fonogrammitootja, oma õigustele kaitset ning astub piraatlusega võitlusse.
- (20) Arvestades tõendusmaterjali esmatähtsust intellektuaalomandi õiguste rikkumise selgitamisel, on asjakohane tagada tõhusate meetmete kättesaadavus tõendusmaterjali esitamiseks, omandamiseks ning säilitamiseks. Vastavad menetlused peaksid arvesse võtma kaitse õigusi ning rakendada vajalikud garantiid, kaasa arvatud konfidentsiaalse teabe kaitse. Kommertseesmärgil toime pandud rikkumiste puhul on oluline, et kohtutel oleks vajaduse korral võimalik ligi pääseda väidetava rikkuja käsutuses olevatele panga-, finants- ja äridokumentidele.

(1) EÜT L 122, 17.5.1991, lk 42. Direktiivi on muudetud direktiiviga 93/98/EMÜ (EÜT L 290, 24.11.1993, lk 9).

(2) EÜT L 167, 22.6.2001, lk 10.

(3) EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31. Direktiivi on muudetud määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1).

(4) EÜT L 13, 19.1.2000, lk 12.

(5) EÜT L 178, 17.7.2000, lk 1.

- (21) Teatud liikmesriikides on olemas muud kõrgetasemelise kaitse tagamiseks loodud sätted ning need peaksid olema tehtud kättesaadavaks kõigile liikmesriikidele. See kehtib õiguse kohta teabele, mis lubab omandada täpset teavet õigusi rikkuva kauba või teenuste päritolu, levitamiskanali ning rikkumises osalenud mis tahes kolmandate osapoolte kohta.
- (22) Rikkumiste viivitamatuks lõpetamiseks on oluline sätestada ajutised meetmed, ootamata kohtuasja sisulist otsustamist, jälgides samal ajal kaitse õigusi ja tagades ajutiste meetmete proportsionaalsuse vastavalt kõnealuse kohtuasja iseärasustele ning andes vajalikud garantiid kostjale põhjendamatu kahjunõudega tekitatud kulude ja kahju hüvitamiseks. Sellised meetmed on õigustatud juhul, kui mis tahes viivitus võib põhjustada korvamatut kahju intellektuaalomandi õiguse omanikule.
- (23) Piiramata muude olemasolevate meetmete, menetluste ja õiguslike kaitsevahendite kohaldamist, peaks õiguste valdajal olema võimalus taotleda kohtulikku tõkendit vahendaja vastu, kelle teenuseid kasutas kolmas osapool õiguste valdaja tööstusomandi õiguste rikkumiseks. Selliste tõkendite tingimused ja viisid tuleks määratleda liikmesriikide siseriiklikes õigusaktides. Direktiiviga 2001/29/EÜ on sätestatud autoriõiguste ja nendega kaasnevate õiguste rikkumisega seotud kõikehõlmav ühtlustamistasand. Seega ei mõjuta käesolev direktiiv direktiivi 2001/29/EÜ artikli 8 lõiget 3.
- (24) Sõltuvalt üksikust kohtuasjast ning kui asjaolud seda põhjendavad, peaksid vastavad meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid sisaldama tõkestavaid meetmeid, mis on suunatud edasistele intellektuaalomandi õiguste rikkumise ennetamisele. Peale selle tuleks kehtestada parandusmeetmed, mille eest, kui need on asjakohased, tasub rikkuja, näiteks õigusi rikkuvate kaupade tagasivõtmine ja lõplik eemaldamine turustuskanalistest või vastavatel juhtudel kõnealuste toodete loomiseks ja tootmiseks algselt kasutatud materjalide ja seadmetiku hävitamine. Need parandusmeetmed võtavad arvesse kolmandate osapoolte huve, eriti sealhulgas heauskseid tarbijaid ning eraisikuid.
- (25) Kui rikkumine on toime pandud ette kavatsemata ning mitte hooletuse tõttu ja mille korral käesolevas direktiivis ette nähtud parandusmeetmed või kohtulikud tõkendid oleksid liigsed, peab liikmesriikidel olema võimalik vastavatel juhtudel lisada alternatiivse meetmena võimalus määrata kahju saanud osapooltele rahaline kompensatsioon. Kui võltsitud kaupade kasutamist või teenuste osutamist kaubanduslikul eesmärgil saab nimetada muu seaduse kui intellektuaalomandi seaduse rikkumiseks või kui see oleks võinud tarbijatele kahju tekitada, peaks selline kaubandus või teenuste osutamine jääma keelatuks.
- (26) Tekitatud kahju hüvitamiseks, mille on põhjustanud õiguste rikkuja, kes teadis või kes põhjendatult pidi teadma, et tema tegevus tekitab õiguste valdajale sellise kahju, tuleb kahjusummas arvesse võtta kõik asjakohased aspektid, sealhulgas õiguste valdajale osaks langenud kahjum sisestulekute vähenemise näol või rikkuja poolt teenitud ebaõiglane tulu ja kus sobiv, õiguste valdajale põhjustatud mis tahes moraalne kahju. Alternatiivse meetmena, näiteks juhtudel, kui on keerukas täpselt määratleda kahju tegelikku suurust, võib kahjutasu summa sisse nõuda kas autoritasudelt või honoraridelt, mis oleks võidud saada, kui rikkuja oleks taotlenud luba kõnealuse intellektuaalomandi õiguse kasutamiseks. Eesmärk ei ole kehtestada kahju hüvitamise kohustus karistuseks, vaid määrata objektiivsetel kriteeriumidel põhinev kompensatsioon, võttes ühtlasi arvesse õiguste valdajale tekkinud kulusid, sealhulgas kulutusi identifitseerimisele ning uurimisele.
- (27) Lisahoiatusena tulevastele rikkujatele ning laiema avalikkuse teavitamiseks on kasulik avaldada intellektuaalomandi õiguste rikkumise kohtuasjade otsuseid.
- (28) Lisaks käesolevas direktiivis sätestatud tsiviil- ja haldusmeetmetele, menetlustele ja õiguskaitsevahenditeele tähtsavad kriminaalsanktsioonid ühtlasi vastavatel juhtudel meetmeid intellektuaalomandi õiguste jõustamise tagamiseks.
- (29) Vastava ala tööstus peaks võitluses piraatluse ja võltsimise vastu aktiivselt osalema. Tegevusjuhendite loomine tegevusalaga vahetult seotud ringkondades on täiendav hoiatusvahend reguleeriva raamistiku toetamiseks. Liikmesriigid peaksid koostöös komisjoniga soodustama üldiste tegevusjuhendite loomist. Laserplaatide tootmise järelevalve, eriti ühenduses toodetud plaatide identifitseerimiskoodide abil, aitab selles ulatusliku piraatluse all kannatavas sektoris piirata intellektuaalomandi õiguste rikkumist. Siiski ei tohiks neid tehnilise kaitse meetmeid kuritarvitada turgude kaitsmiseks ja paralleelse importimise ennetamiseks.
- (30) Käesoleva direktiivi üldise rakendamise võimaldamiseks on asjakohane sätestada süsteemide koostöö ning liikmesriikide vaheline teabevahetus ühelt poolt ning liikmesriikide ja komisjoni vahel teiselt poolt, eriti luues liikmesriikide poolt määratud korrespondentide võrgustiku ning esitades regulaarselt aruanded käesoleva direktiivi rakendamise ja mitmesuguste riigiasutuste poolt võetud meetmete tõhususe kohta.
- (31) Et juba kirjeldatud põhjustel saab käesoleva direktiivi eesmärki kõige paremini saavutada ühenduse tasemel, võib ühendus vastu võtta meetmeid vastavalt asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuspõhimõttele. Selles artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv kaugemale sellest, mis on vajalik kõnealuse eesmärgi saavutamiseks.
- (32) Käesolevas direktiivis austatakse põhiõigusi ja järgitakse iseäranis Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige püütakse käesoleva direktiiviga tagada nimetatud harta artikli 17 lõikes 2 sätestatud intellektuaalomandi õiguste täielik austamine,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I PEATÜKK

EESMÄRK JA REGULEERIMISALA

Artikkel 1

Objekt

Käesolev direktiiv käsitleb intellektuaalomandi õiguste jõustamiseks vajalikke meetmeid, menetlusi ja õiguskaitsevahendeid. Käesolevas direktiivis sisaldab mõiste "intellektuaalomandi õigused" tööstusomandi õigusi.

Artikkel 2

Reguleerimisala

1. Ilma et see piiraks meetmete kohaldamist, mida kohaldatakse või võidakse kohaldada ühenduses või siseriiklikes õigusaktides kuni selleni, et need meetmed soosivad enam õiguste valdajaid, kehtivad käesolevas direktiivis sätestatud meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid kooskõlas artikliga 3 mis tahes intellektuaalomandi õiguste rikkumise kohta, nagu on sätestatud ühenduse õigusaktides ja/või vastava liikmesriigi siseriiklikes õigusaktides.

2. Käesolev direktiiv ei piira õiguste jõustamise spetsiifiliste sätete kohaldamist ega ühenduse õigusnormides kirjeldatud erandeid, mis puudutavad autoriõigust ja sellega kaasnevat õigusi, iseäranis direktiivis 91/250/EMÜ ja eriti direktiivi 2001/29/EÜ artiklis 7 ja eriti artiklites 2–6 ja 8 kirjeldatud õigusi.

3. Käesolev direktiiv ei mõjuta:

- a) ühenduse sätteid intellektuaalomandi materiaalõiguse, direktiivi 95/46/EÜ, direktiivi 1999/93/EÜ ja direktiivi 2003/31/EÜ kohta üldiselt või eriti direktiivi 2000/31/EÜ artiklite 12–15 kohta;
- b) liikmesriikide rahvusvahelisi kohustusi ja eriti TRIPS-lepingut, sealhulgas kriminaalmenetlusi ja karistusi sisaldavaid kohustusi;
- c) mis tahes siseriiklikke sätteid liikmesriikides, mis puudutavad kriminaalmenetlusi või karistusi seoses intellektuaalomandi õiguste rikkumisega.

II PEATÜKK

MEETMED, MENETLUSED JA ÕIGUSKAITSEVAHENDID

1. jagu

Üldsätted

Artikkel 3

Üldised kohustused

1. Liikmesriigid sätestavad vajalikud meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid käesolevas direktiivis kirjeldatud intellektuaalomandi õiguste jõustamise tagamiseks. Menetlused, protseduurid ja õiguskaitsevahendid on õiglasel ega ole asjatult keerulised või kulukad ega sisalda põhjendamatuid ajalisi piiranguid ega põhjendamatuid viivitusi.

2. Meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning neid rakendatakse viisil, mis võimaldab vältida tõkete loomist seaduslikule kaubandusele ja ette näha kaitsemeetmeid nende kuritarvitamise vastu.

Artikkel 4

Isikud, kellel on õigus taotleda meetmete, menetluste ja õiguskaitsevahendite kohaldamist

Lii kmesriigid tunnistavad käesolevas peatükis isikutena, kellel on õigus nõuda meetmete, protseduuride ja õiguskaitsevahendite kohaldamist:

- a) intellektuaalomandi õiguste valdajaid kooskõlas kohaldatavate seadustega;
- b) kõiki teisi isikuid, kes on volitatud nimetatud õigusi kasutama, eriti litsentsi omanikke kooskõlas kohaldatava seaduse sätetega ning nendes lubatud piirini;
- c) intellektuaalomandi kollektiivõiguste halduskogusid, mida reeglipäraselt tunnustatakse kui intellektuaalomandi õiguste valdajate seadusjärgseid esindajaid kooskõlas kohaldatava seaduse sätetega ning nendes lubatud piirini;
- d) kutseala õiguskaitseasutusi, mida reeglipäraselt tunnustatakse kui intellektuaalomandi õiguse valdajate seadusjärgseid esindajaid kooskõlas kohaldatava seaduse sätetega ning nendes lubatud piirini.

Artikkel 5

Autorsuse ja omandilise kuuluvuse presumptsioon

Käesolevas direktiivis kirjeldatud meetmete, protseduuride ja õiguskaitsevahendite kohaldamine tähendab, et:

- a) kirjandus- või kunstiteose autorina käsitatakse isikut, kelle puhul on vastupidiste tõendite puudumisel piisav, kui tema nimi esineb teosel tavapärasel viisil, ja sellest tulenevalt antakse talle õigus alustada rikkumise uurimist;
- b) punkti a sätteid kehtivad *mutatis mutandis* autoriõigustega seotud õiguste valdajatele, arvestades nende kaitstavat objekti.

2. jagu

Tõendid

Artikkel 6

Tõendid

1. Liikmesriigid tagavad, et kui osapool on esitanud oma nõuete toetamiseks piisava mõistlikult kättesaadava tõendusmaterjali ning on täpsustanud oma väidete põhistamiseks vastaspoole käsutuses olevad tõendid, on kohtuasutused volitatud nõudma vastaspoolelt nende tõendite esitamist, asjakohastel juhtudel konfidentsiaalse teabe kaitset tagavaid tingimusi järgides. Käesoleva lõike kohaldamisel võivad liikmesriigid sätestada, et olulise hulga teoste koopiade või mis tahes kaitstud objektide sobivad näidised võib pädev kohtuasutus lugeda sobivaks tõendusmaterjaliks.

2. Juhul, kui samadel tingimustel on rikkumine toime pandud kommertseesmärgil, peavad liikmesriigid astuma vajalikke samme võimaldamaks pädevatel kohtuasutustel nõuda vajaduse korral osapoolle palvel vastaspoolle käsutuses olevaid panga-, finants- ja äridokumente, mis on kaitse all konfidentsiaalse teabena.

Artikkel 7

Tõendusmaterjali säilitamise meetmed

1. Liikmesriigid tagavad, et ka enne kohtuasja sisulise menetlemise alustamist võivad pädevad kohtuasutused osapoolle palvel, kes on esitanud piisavaid tõendeid, et tema intellektuaalomandi õigust on rikutud või rikutakse, nõuda kiireid ja tõhusaid ajutisi meetmeid väidetava rikkumise olulise tõendusmaterjali säilitamiseks, mis on kaitse all konfidentsiaalse teabena. Nimetatud meetmed võivad sisaldada detailset kirjeldust koos näidiste või ilma nendeta või õigusi rikkuva kauba füüsilist arestimist ning sobivatel juhtudel õigusi rikkuva kauba tootmise ja/või levitamisega seonduvat materjali, seadmeid ja dokumente. Kõnealused meetmed võetakse vajaduse korral tarvitusele vastaspoolt ära kuulamata, eriti sellistel juhtudel, kui mis tahes viivitus võib põhjustada õiguste valdajale korvamatut kahju või on tõendusmaterjali hävitamise põhjendatud oht.

Kui ajutised meetmed on võetud vastaspoolt ära kuulamata, tuleb mõjutatud pooltele sellest viivitamata teatada hiljemalt pärast meetmete täideviimist. Mõjutatud osapoolte taotlusel vaadatakse kohtuasi, mille käigus on õigus anda seletusi, uuesti läbi, et otsustada mõistliku ajavahemiku jooksul pärast meetmetest teatamist, kas need meetmed tuleb muuta, tühistada või kinnitada.

2. Liikmesriigid tagavad, et tõendusmaterjali säilitamise meetmete taotleja peab esitama piisava tagatise või võrdväärse garantiid, mis tagab kohtule tekitatud kahju hüvitamise, nagu on sätestatud lõikes 4.

3. Liikmesriigid tagavad, et meetmed tõendusmaterjali säilitamiseks on tühistatud või ei jõustu muul viisil kohtu palvel, piiramata kahjunõudeid, kui hageja ei algata mõistliku ajavahemiku jooksul, mis otsustatakse meetmeid nõudva pädeva kohtuorgani poolt, kui liikmesriigi seadus seda lubab, või vastava otsuse puudumisel ajavahemiku jooksul, mis ei ületa 20 tööpäeva või 31 kalendripäeva, olenevalt sellest, kumb saabub varem, menetlust, mis viib kohtuasja sisulise otsuse langetamiseni pädeva kohtuasutuse ees.

4. Kui ajutised meetmed tühistatakse või kui nad muutuvad kehtetuks hageja mis tahes teo või tegevusetuse tõttu või kui hiljem on leitud, et intellektuaalomandi õigust ei ole rikutud ega seda ei ole ähvardanud rikkumise oht, on kohtuasutustel õigus kohtu nõudel kohustada hagejat maksma kohtule kohast hüvitist nimetatud meetmetega tekitatud mis tahes kahju eest.

5. Liikmesriigid võivad meetmeid võtta tunnistajate isikute kaitsmiseks.

3. jagu

Õigus teabele

Artikkel 8

Õigus teabele

1. Liikmesriigid tagavad, et intellektuaalomandi õiguste rikkumise menetlemisel ning hageja õigustatud ja proportsionaalse nõude vastuseks võivad pädevad kohtuasutused nõuda, et teave intellektuaalomandi õiguste rikkumise päritolu ja kaupade või teenuste levitamisvõrgustiku kohta esitaks rikkuja ja/või kes tahes isik, kes:

- on tabatud tema valduses oleva õigusi rikkuva kommertseesmärgil kasutatava kaubaga;
  - on tabatud kommertseesmärgil pakutavate õigusi rikkuvate teenuste kasutamisel;
  - on tabatud õigusi rikkuvate teenuste kommertseesmärgil pakumisel
- või
- on teatatud punktides a, b või c viidatud isikute poolt kui osaline kaupade või teenuste tootmises, valmistamises või levitamises.

2. Lõikes 1 nimetatud meetmed hõlmavad vastavalt vajadusele:

- tootjate, valmistajate, levitajate, tarnijate ja muude kaupade või teenuste varasemate valdajate ning ühtlasi kavandatavate jae- ja hulgimüüjate nimesid ja aadresse;
- toodetud, valmistatud, vastu võetud, tarnitud või tellitud toodete koguseid ning ühtlasi kõnealuste toodete või teenuste eest makstud hindu.

3. Ilma et see piiraks lõigete 1 ja 2 kohaldamist, kohaldatakse muid õigusnorme, mis:

- annavad õiguste valdajale õiguse saada täielikumat teavet;
  - reguleerivad teabe kasutamist tsiviil- või kriminaalmenetlustes vastavalt käesolevale artiklile;
  - reguleerivad vastutust teabeõiguse valesi kasutamise eest
- või
- võimaldavad teabe jagamisest keeldumise eest lõikes 1 kirjeldatud isikut sundida tunnistama isiku enda või isiku lähedaste sugulaste osalust intellektuaalomandi õiguste rikkumises

või

- reguleerivad konfidentsiaalsete teabeallikate kaitset ja isikuandmete töötlemist.

4. jagu

Ajutised ja ennetavad meetmed

Artikkel 9

Ajutised ja ennetavad meetmed

1. Liikmesriigid tagavad, et kohtuasutused võivad hageja palvel:

- a) esitada väidetava rikkuja vastu ennetava kohtuliku tõkendi, et vältida mis tahes peatset intellektuaalomandi õiguste rikkumist või määrata esialgsel alusel ning asjakohastel juhtudel korduv rahaline trahv, kui seda on kajastatud siseriiklikes õigusaktides ning kui intellektuaalomandi õiguste väidetavad rikkumised korduvad, või muuta nimetatud korduvad rikkumised garantiide andmiseks kavatsusega tagada õiguste valdajale kahjude hüvitamine; vahendaja suhtes, kelle teenuseid kasutab kolmas osapool intellektuaalomandi õiguste rikkumisel, võib samadel tingimustel esitada ennetava kohtuliku tõkendi; direktiiv 2001/29/EÜ hõlmab kohtulikud tõkendid vahendajate suhtes, kelle teenuseid kasutab kolmas osapool autoriõiguste või sellega kaasnevate õiguste rikkumisel;
- b) nõuda intellektuaalomandi õiguste rikkumises kahtlustatavate kaupade konfiskeerimist või tarnimise lõpetamist, et ennetada nimetatud kaupade levitamist turustuskanalites.

2. Kommertseesmärgil toime pandud rikkumiste puhul tagavad liikmesriigid, et kui kahju saanud osapool näitab kahjude sissenõudmist ohustavaid asjaolusid, võivad kohtuasutused nõuda väidetava rikkuja kinnis- ja vallasvara ennetavat konfiskeerimist, sealhulgas ka rikkuja pangakonto ja muu vara külmutamist. Sel eesmärgil võivad pädevad kohtuasutused nõuda pangafinants- ja äridokumentide esitamist või vastavat ligipääsu olulisele teabele.

3. Vastavalt lõigetes 1 ja 2 viidatud meetmetele on kohtuasutused volitused nõuda hagejalt kättesaadava tõendusmaterjali esitamist piisava kinnituse saamiseks, et hageja on õiguste valdaja ning et hageja õigusi rikutakse või et on sellise rikkumise otsene oht.

4. Liikmesriigid tagavad, et lõikudes 1 ja 2 kirjeldatud meetmed võetakse vastavatel juhtudel kasutusele ilma kostjat ära kuulamata, eriti kui mis tahes viivitus võib õiguste valdajale põhjustada korvamatut kahju. Sellisel juhul teavitatakse osapooli viivitamatult hiljemalt pärast meetmete jõustumist.

Asja uuesti läbivaatamine, mille käigus on õigus anda seletusi, toimub kostja nõudmisel, et otsustada mõistliku ajavahemiku jooksul pärast meetmetest teatamist, kas nimetatud meetmeid tuleb muuta, tühistada või kinnitada.

5. Liikmesriigid tagavad, et lõigetes 1 ja 2 kirjeldatud ajutised meetmed tühistatakse või ei jõustu muul põhjusel kostja nõudmisel, kui hageja ei algata mõistliku ajavahemiku jooksul, mis otsustatakse meetmeid nõudva pädeva kohtuorgani poolt, kui liikmesriigi seadus seda lubab, või vastava otsuse puudumisel ajavahemiku jooksul, mis ei ületa 20 tööpäeva või 31 kalendripäeva, olenevalt sellest, kumb saabub varem, menetlust, mis viib kohtuasja kohta sisulise otsuse langetamiseni pädeva kohtuasutuse ees.

6. Pädevad kohtuasutused võivad muuta artiklites 1 ja 2 kirjeldatud ajutised meetmed hageja kohustuseks esitada piisavad tagatised või võrdväärne garantii, mis tagab kostjale tekitatud kahju hüvitamise, nagu on sätestatud lõikes 7.

7. Kui ajutised meetmed tühistatakse või kui need muutuvad kehtetuks hageja mis tahes teo või tegevusetuse tõttu või kui hiljem on leitud, et intellektuaalomandi õigusi ei ole rikutud ega neid ei ole ähvardanud rikkumise oht, on kohtuasutustel õigus kostja nõudel kohustada hageja maksma kostjale kohast hüvitist nimetatud meetmetega tekitatud mis tahes kahju eest.

5. jagu

Kohtuasja sisulisest otsustamisest tulenevad meetmed

Artikkel 10

Parandusmeetmed

1. Liikmesriigid tagavad, et pädevad kohtuasutused võivad hageja palvel nõuda vastavate meetmete rakendamist, arvestades intellektuaalomandi õigusi rikkuvaid kaupu, ilma et see piiraks õiguste valdajale rikkumisega tekitatud kahjutasude kohaldamist ning ilma mis tahes hüvitiseta ja asjakohastel juhtudel arvestades nimetatud kaupade esialgsel loomisel või valmistamisel kasutatud materjale ja seadmeid. Sellised meetmed sisaldavad:

- a) kaupade tagasivõtmist turustuskanalitest;
- b) kaupade lõplikku eemaldamist turustuskanalitest

või

- c) kaupade hävitamist.

2. Kohtuasutused nõuavad nimetatud meetmete rakendamist rikkuja kulul, kui erilised põhjused ei nõua nende kohaldamist.

3. Selliste parandusmeetmete taotluste kaalumisel tuleb silmas pidada rikkumise raskusastme ja määratud õigusliku kaitsevahendi proportsionaalsust, samuti kolmandate osapoolte huve.

Artikkel 11

Kohtulikud tõkendid

Liikmesriigid tagavad, et kohtuasutused võivad esitada rikkuja suhtes edasist rikkumist keelavad tõkendid, kui kohtuotsusega on leitud, et intellektuaalomandi õigusi on rikutud. Vastava siseriikliku seaduse korral tähendab allumatus kohtu tõkenditele korduvat rahalist trahvi koos tõkenditele allumise tagamisega. Ilma et see piiraks direktiivi 2001/29/EÜ artikli 8 lõike 3

kohaldamist, tagavad liikmesriigid lisaks, et õiguste valdajad võivad nõuda kohtulikke tõkendeid vahendajate suhtes, kelle teenuseid kasutas kolmas osapool intellektuaalomandi õiguste rikkumisel.

Artikkel 12

Alternatiivsed meetmed

Liikmesriigid võivad sätestada, et sobivatel juhtudel ja käesolevas lõigus kirjeldatud meetmetele vastava isiku palvel võivad pädevad kohtuasutused nõuda käesolevas lõigus kirjeldatud meetmete rakendamise asemel kannatanud osapoolle rahalise hüvitise maksmist, kui isik ei tegutsenud ettekatsetult ning hooletult ning kui meetmete rakendamine põhjustaks isikule ebaproportsionaalset kahju ja kui kannatanud osapoolle makstav rahaline hüvitis on mõistlikult rahuldav.

6. jagu

Kahjutasu ja kohtukulud

Artikkel 13

Kahjutasu

1. Liikmesriigid tagavad, et pädevad kohtuasutused määravad kannatanud osapoolle avalduse alusel rikkujat, kes teadlikult rikkus või pidi põhjendatult olema rikkumisest teadlik, maksma proportsionaalselt õiguste valdajale rikkumise tagajärjel õiguste valdajale tekitatud kahju ulatuses kahjutasu.

Kahjutasu suuruse määramisel kohtuasutused:

a) võtavad arvesse kõiki asjakohaseid aspekte, nagu näiteks negatiivsed majanduslikud tagajärjed, sealhulgas kannatanud osapoolle kaotatud tulu, rikkujat poolt teenitud mis tahes ebaõiglane tulu ja sobivatel juhtudel muud tingimused kui majanduslikud tegurid, nagu näiteks rikkujat poolt õiguste valdajale tekitatud moraalne kahju

või

b) punkti a alternatiivina võivad kohtuasutused asjakohastel juhtudel kehtestada kahjutasu peamiste tegurite üldsummana, nagu näiteks vähemalt autoritasude või honoraride summa, mis oleks võidud saada, kui rikkujat oleks taotlenud kõnealuse intellektuaalomandi kasutamiseks autoriõigusi.

2. Kui rikkujat ei teadnud ega pidanud teadma, et pani toime rikkumise, võivad liikmesriigid kehtestada, et kohtuasutused võivad määrata kasumi sissenõudmise või kahjutasu maksmise, mis võivad olla eelnevalt kehtestatud.

Artikkel 14

Kohtukulud

Liikmesriigid tagavad, et mõistlikud ja proportsionaalsed kohtukulud ja muud kulud kannab üldiselt kaotaja pool, välja arvatud siis, kui see on ebaõiglane.

7. jagu

Teavitamismeetmed

Artikkel 15

Kohtulahenditest teavitamine

Liikmesriigid tagavad, et kohtumenetluste puhul, mis on algatatud intellektuaalomandi õiguste rikkumise tõttu, võivad kohtuasutused nõuda hageja palvel ning rikkujat kulul asjakohaseid meetmeid otsust käsitleva teabe levitamiseks,

sealhulgas otsuse avaldamiseks kas täielikult või osaliselt. Liikmesriigid võivad sätestada otsuste avaldamiseks vastavate asjaoludega sobivaid lisameetmeid, sealhulgas silmatorkavaid teadaandeid.

III PEATÜKK

LIIKMESRIIKIDE SANKTSIOONID

Artikkel 16

Liikmesriikide sanktsioonid

Ilma et see piiraks käesolevas direktiivis sätestatud meetmete, menetluste ja õiguskaitsevahendite kohaldamist, võivad liikmesriigid rakendada muid sobivaid sanktsioone intellektuaalomandi õiguste rikkumise juhtumite korral.

IV PEATÜKK

TEGEVUSJUHENDID JA HALDUSKOOSTÖÖ

Artikkel 17

Tegevusjuhendid

Liikmesriigid soodustavad:

- tegevusjuhendite arendamist kaubandus- või kutseorganisatsioonide või -ühenduste poolt ühenduse tasemel, mis on suunatud intellektuaalomandi õiguste jõustamisele, eriti soovitades kasutada laserplaatidel koodi, mis võimaldab tuvastada nende valmistamiskoha päritolu;
- komisjonile tegevusjuhendite esitamist siseriiklikul ja ühenduse tasemel ning nimetatud tegevusjuhendite rakendamise mis tahes hinnanguid.

Artikkel 18

Hindamine

1. Kolm aastat pärast artikli 20 lõikes 1 kehtestatud kuupäeva peab iga liikmesriik esitama komisjonile käesoleva direktiivi rakendamise kohta aruande.

Kõnealuste aruannete põhjal koostab komisjon aruande käesoleva direktiivi rakendamise kohta, sealhulgas hinnatakse kasutatavate meetmete tõhusust ning nende mõju infoühiskonna uuendustele. Kõnealune aruanne saadetakse Euroopa Parlamendile, nõukogule ning majandus- ja sotsiaalkomiteele. Vajaduse korral ja silmas pidades ühenduse õiguskorra arengut kaasnevad sellega käesoleva direktiivi parandusettepanekud.

2. Liikmesriigid annavad komisjonile lõike 1 teises lõigus sätestatud aruande koostamiseks igakülget abi ja toetust.

Artikkel 19

Teabe- ja korrespondentide vahetus

Koostöö, sealhulgas teabevahetuse edendamiseks liikmesriikide vahel ning liikmesriikide ja komisjoni vahel määrab iga liikmesriik ühe või mitu riiklikku korrespondenti mis tahes käesolevas direktiivis kirjeldatud meetmete rakendamise küsimuse jaoks. Sel moel edastatakse riikliku(e) korrespondendi (korrespondentide) teabe üksikasjad teistele liikmesriikidele ja komisjonile.

V PEATÜKK

LÕPPSÄTTED

Artikkel 20

Rakendamine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid 29. aprilliks 2006. Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.

Strasbourg, 29. aprill 2004

Euroopa Parlamendi nimel

president

P. COX

Kui liikmesriigid võtavad kõnealused meetmed vastu, lisavad nad neisse või meetmete ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiivi reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetud siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 21

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 22

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

Nõukogu nimel

eesistuja

M. McDOWELL